

Edita STEINOVÁ – zápas s večnými otázkami o zmysle ľudského života

Krížová cesta

Edita Stein
filozofka

Dlhú dobu poznala iba jedinú lásku – vedu, mala iba jedinú vášeň – knihy. Usilovným štúdiom dosiahla doktorát filozofie. Túžba po pravde bola jej jedinou modlitbou. Stala sa vysokoškolskou docentkou na inštitúte pre vedeckú pedagogiku. Jej posledným literárnym dielom je *Veda kríža*, v ktorom znovu odhaľuje poslanstvo i nasledovanie Ukrižovaného. *Vedu kríža si môže človek osvojiť iba vtedy, ak kríž dôkladne pocíti*. Plynová komora koncentračného tábora bola jej smrteľnou kalváriou. Pápež Ján Pavol II. ju vyhlásil za svätú (11. 10. 1998) a spolu s Katarínou Sienskou a Brigitou Švédskou boli vyhlásené za spolupatrnky Európy (1999).

Osud života

Edita Steinová (12. 10. 1891 – 9. 8. 1942) bola najmladšia z viacdetnej židovskej rodiny. Jej matka, rázna žena s pevným charakterom a silnou vôľou, vypožorovala už v detstve dcérinu neobyčajnú pamäť a túžbu po vzdelaní. Po dvojročnom štúdiu na univerzite v rodnej Vratislavi vyštudovala Edita históriu, germanistiku a filozofiu v Göttingene. Tu sa zapojila do práce filozofickej spoločnosti mladých intelektuálov zoskupených okolo Edmunda Husserla (1859–1938), ktorý filozoficky skúmal fenomény ľudskej existencie. U neho dokončila (1917)

svoju doktorskú dizertáciu na tému *Problém vcítienia*. Po promócií sa stala Husserlovou prvou asistentkou. V rokoch 1922–1931 pôsobila v kláštornej škole dominikánok vo Speyeri, kde vyučovala nemecký jazyk. Pripravovala aj svoju filozofickú prácu *Konečné a nekonečné bytie*. Prednášala (1928–1931) na pedagogických a filozofických kongresoch aj v Prahe, Salzburgu, Paríži, Viedni. Preložila listy a pamäte J.H. Newmana (1928), publikovala svoju prácu *Husserlova fenomenológia a filozofia sv. Tomáša Akvinského* (1929) a vydala (1931–1932) preklad Tomášovho traktátu o pravde. Skromná a nenápadná Edita Steinová, s jemnými črtami tváre a iskrou v očiach, prednášala bez zbytočnej gestikulácie, jasne a zreteľne. Vedela, že aj vedecký prístup môže byť službou Bohu. Každý deň a každú hodinu môžeme čoraz lepšie pretvárať na večnosť. *Kto sústredene ide do hĺbky, vidí aj malé veci vo veľkých súvislostiach*.

Vôľa Božia

Odhodlanie E. Steinovej prenikať k podstate vecí, k vede o duchu a pravde ju priviedlo až za hranice vedeckej pravdy. Objavila a pochopila pravdu lásky ako osobný vzťah medzi Bohom a človekom. Ovplynvená poznatkami štúdia, napr. autobiografie Terézie Avilskej, svedectvom priateľov Martiusovcov i filozofov M. Schelera i A. Reinacha spoznala fenomén hlbokkej kresťanskej viery, dobroty a lásky.

Prijatím krstu (1.1.1922) vstúpila do katolíckej Cirkvi. Svoju budúcnosť položila do Božej vôle. Vstúpila do karmelitánskej reholy (14.10.1933), prijala meno **Terézia Benedikta od Kríža** a večnými sľubmi (1938) spečatila svoj kláštorňý život pred tvárou Boha. Spoločila sa na Kristovu univerzálnu lásku a ponuku milosrdnej spásy. *Boh je Pravda a kto hľadá pravdu – hľadá Boha, aj keby o tom nevedel.*

Edita Steinová nestrácala nádej, že sa jej podarí naznačiť smer, ktorým treba životom postupovať a že iní to potom vykonajú lepšie. Naznačme si niektoré z jej myšlienok:

- *Ak sa pozeráme cez prizmu viery, nevidíme náhody... Pred Bohom má všetko svoj dokonalý zmysel a súvislosti... Boha možno spoznať iba vtedy, keď sa sám zjavuje.*
- *Nebo neberie nikomu nič bez toho, žeby mu to mnohonásobne nenahradilo. Ani utrpenie nie je ani príliš veľké, ani radosť nie je príliš malá.*
- *Naša láska k ľuďom je meradlom našej lásky k Bohu... Láska je to najľahostejšie zo všetkého, čo existuje.*
- *Iba ten, kto vo svojej vlastnej osobnosti je schopný nachádzať celkový zmysel, je schopný porozumieť druhému človeku.*
- *Čím sústredenejšie žije človek v najhlbšom vnútri svojej duše, tým silnejšie je vyžarovanie, ktoré z neho vychádza a druhých k nemu priťahuje.*
- *Cesta viery nám dáva viac ako cesta filozofického poznania: Boha osobne blízkeho, milujúceho a milosrdného a istotu, akú nemá žiadne prirodzené poznanie.*
- *Svet je plný kontrastov, ale nakoniec z nich nezostane nič. Zostane iba veľká láska.*

K dokonalej harmónii

Jedna z najvýznamnejších obetavých žien 20. storočia, **Edita Steinová**, metodologickými myšlienkami, bohatstvom odvodeným zo scholastiky a fenomenológie, biblického myslenia a teológie, dospela k tomu, že u nej dosiahli veda a náboženstvo dokonalú harmóniu. Judaizmus a kresťanstvo vnímala ako harmonický celok. Osobná skúsenosť Boha vo vnútri duše ju presvedčila, že si vybrala Kristov kríž, Pravdu, ktorá je Láskou. *Kto patrí Kristovi, musí prežiť celý Kristov život...* Odovzdala svoj život za zmierenie a pokoj, za obrátenie Židov.

Túžbou po pravde, filozofickým a teologickým hľadaním, pozorovaním a vyhodnocovaním prítomného života blízkych ľudí, pochopila hlbokú jednotu kresťanského myslenia i zmyslu ľudskosti. **Edita Steinová** pod zorným uhlom Absolútnej ponúkla ďalšiu možnosť vnímať vlastný život i celosvetové dianie v perspektíve večnosti.

(Dušan Jedinák)